

Brüssel, 15. mai 2025
(OR. en)

8817/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2020/0103(COD)

ECOFIN 527
UEM 147
CADREFIN 44
CODEC 580
EIB
ECB

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	12. mai 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE Tehnilise toe instrumendi (2021–2027) vahehindamine

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 198 final.

Lisatud: COM(2025) 198 final

Brüssel, 12.5.2025
COM(2025) 198 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Tehnilise toe instrumendi (2021–2027) vahehindamine

{SWD(2025) 117 final}

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Tehnilise toe instrumendi (2021–2027) vahehindamine

SISSEJUHATUS

Struktuurireforme võib mõista meetmetena, mis avaldavad pikaajalist mõju majanduse struktuurile, institutsioonilisele ja õigusraamistikule, milles ettevõtted ja inimesed tegutsevad, avaliku sektori juhtimisele või edusammudele asjakohaste poliitikaeesmärkide saavutamise suunas. **Tehnilise toe instrument loodi [määrusega \(EL\) 2021/240](#)**, tuginedes selle eelkäijale, struktuurireformi tugiprogrammile (2017–2020), ning seda haldab struktuurireformide toe peadirektoraat¹. Alates selle loomisest 2021. aastal on tehnilise toe instrumendi raames pakutud kohandatud tehnilist oskusteavet mitmesugustes poliitikavaldkondades igale liikmesriigile, kellel on probleeme oma reformi tegevuskava kavandamisel ja rakendamisel. Tugi lähtub nõudlusest ja selle puhul ei nõuta liikmesriikidelt kaasrahastamist.

Käesolev vahehindamine hõlmab kõiki projekte, mida on rahastatud **2021., 2022. ja 2023. aasta tehnilise toe instrumendi tsüklite raames kõigis 27 liikmesriigis**. See teeb kokku 611 tehnilise toe projekti, mis vastab 886-le projektide riiklikule komponendile kogueelarvega 359 miljonit eurot. Vahehindamise käigus analüüsitakse tehnilise toe instrumendi iga-aastaste **tööprogrammide tegevustsüklit** alates liikmesriikide tehnilise toe taotluste vastuvõtmisest ja hindamisest kuni lõpetatud tehnilise toe projektidele hinnangu andmiseni pärast nende rakendamist.

Käesoleva hindamise tulemused aitavad teha kindlaks viise, kuidas saaks parandada tehnilise toe instrumendi rakendamist kuni 2027. aasta lõpuni ning neist lähtutakse tehnilise toe alastes tulevastes aruteludes ja tulevaste otsuste tegemisel.

METOODIKA

Käesolev hindamine lähtub järgmisest: i) toetav uuring,² mille tegi sõltumatu alltöövõtja 11 kuu jooksul alates 21. detsembrist 2023, ii) struktuurireformide toe peadirektoraadi korraldatud neli asutusesisest seminari ning iii) seireandmed, sh pärast tehnilise toe instrumendi projektide lõpetamist tagasisidemehhanismi³ kaudu kogutud teave. Kooskõlas

¹ Struktuurireformide toe peadirektoraat liideti alates 1. veebruarist 2025 reformide ja investeeringute rakkerühmaga ([REFOR](#)).

² PPMI ja CSES (2025), „Supporting study for the mid-term evaluation of the Technical Support Instrument (2021–2027): final report“ (Tehnilise toe instrumendi (2021–2027) vahehindamise toetav uuring: lõpparuanne). Väljaannete talitus: https://op.europa.eu/publication/catalogue_number/HT-01-25-000-EN-N.

³ Struktuurireformide toe peadirektoraat võttis 2019. aastal kasutusele kaheetapilise tagasisidemehhanismi, et jälgida ja hinnata individuaalseid tehnilise toe instrumendi projekte pärast nende rakendamist. Esiteks saadetakse

ELi parema õigusloome suunistega põhineb vahehindamine **viiel hindamiskriteeriumil**: asjakohasus, tulemuslikkus, tõhusus, sidusus ja ELi pakutav lisaväärtus.

Kasutatavad hindamismeetodid hõlmavad (struktuurireformide toe peadirektoraadi seireandmete, tehnilise toe instrumendi projekti dokumentide ja muude üldsusele kättesaadavate dokumentide) **dokumendipõhist ülevaatus**t ning **konsulteerimist sidusrühmadega**. Konsultatsioonitoimingute hulka kuulusid: i) **avalik konsultatsioon**, ii) kolm **uuringut**, milles osalesid tehnilise toe instrumendi sidusrühmad (tehnilise toe pakkujad ning koordineerivad ja toetusesaajad asutused), millele saadi 289 vastust, iii) kolm **teemarühma** arutelu kokku 37 osalejaga ning iv) 114 **intervjuud**. Hindamine tugineb ka mitmele analüüsile, sh i) **kulude-tulude analüüs**, ii) seitse **juhtuuringut**, mis hõlmavad 98 projekti eri poliitikavaldkondades, ning iii) tehnilise toe instrumendi projektidest **ÜRO kestliku arengu eesmärkidesse antud panuse** analüüs.

Hindamisprotsessi käigus on ilmnenud teatavad **piirangud** eelkõige tulemuslikkuse hindamise puhul. **Esimene** peamine piirang on seotud tehnilise toe instrumendi olemuse ja ülesehitusega: tehnilise toe instrumenti käsitlev määrus ei hõlma instrumendi üld- ja erieesmärkidena liikmesriikides reformide tegelikku vastuvõtmist ja rakendamist, vaid keskendub pigem sellele, et „aidata liikmesriikide ametiasutustel suurendada oma suutlikkust“. Lisaks sellele ei kehtestata tehnilise toe instrumenti käsitleva määrusega liikmesriikidele konkreetseid aruandekohustusi seoses toetusmeetmete kasutamise ja toetatud reformide olukorraga. Täiendav piirang on seotud tehnilise toe instrumendi projektide praeguse seire- ja hindamissüsteemiga, mis ei väljenda süstemaatilisel ja objektiivselt kontrollitaval viisil tehnilise toe instrumendi projektide saavutusi, eelkõige tulemuse ja mõju tasandil. Kasutatavad andmete kogumise vahendid (nt uuringud ja küsimustikud) tuginevad toetusesaajate endi esitatud andmetele, mis võib mõõtmistulemusi kallutada. Kolmandaks võeti tehnilise toe instrument kasutusele 2021. aastal ja ligi pool aastate 2021–2023 tsüklitest on käesoleva hindamise ajaks lõpetatud. Toetuse tulemused ja pikaajalisem mõju võib olla liikmesriikides jälgitav alles pärast mõne aasta möödumist ja ainult juhul, kui konkreetset reformid on tegelikult rakendatud, seega on võimalik, et mitu projektide tulemust ei ole veel realiseerunud.

Vahehindamine hõlmab **leevendusmeetmeid**, et võtta neid piiranguid võimaluste piires arvesse ning tagada tulemuste usaldusväärsus. Eelkõige kombineeriti mitu andmeallikat ja neid ristkontrolliti, näiteks täiendades sidusrühmade seisukohti objektiivsemate andmetega. Lisaks sellele on korraldatud struktuurireformi tugiprogrammi projektide järelmeetmete juhtuuring, et paremini analüüsida tehnilise toe meetmete kasutamist liikmesriikides ning nende kestlikkust keskpikas perspektiivis.

pärast iga tehnilise toe projekti lõpetamist rahuloluküsimustikud vastavalt peamistele sidusrühmadele (komisjoni poliitikaametnikud, toetusesaajad asutused ja tehnilise toe pakkujad), et koguda tagasisidet projekti ülesehituse ja rakendamise, sidusrühmade vahelise suhtluse ning täiendusvõimaluste ja saadud kogemuste kohta. Teiseks saadetakse 6, 12 või 18 kuud hiljem täiendav tulemusi käsitlev küsimustik ainult toetusesaajatele asutustele, et hinnata oodatud projektitulemuste saavutamise ulatust punktiskaalal 1–10.

On oluline eespool nimetatud piiranguid arvesse võtta. Esiteks, kuna nende arvesse võtmine aitab paremini valmistuda järelhindamiseks, mis võimaldab täpsemalt analüüsida tulemusi ja mõju pärast programmi lõppu. Teiseks annab nende piirangute arvesse võtmine kasulikku teavet, millest saab lähtuda tulevases kavandamises ja otsuste tegemisel. Struktuurireformide toe peadirektoraat töötab praegu mitmes valdkonnas, et parandada tehnilise toe instrumendi seiret ja hindamist, liikudes rohkem tulemuspõhise seire- ja hindamissüsteemi poole, mis võib parandada tehnilise toe instrumendi keskpika ja pikaajalise mõju mõõtmist.

Töövõtja täitis kõik ülesanded talitustevahelise juhtrühma kontrolli all ning struktuurireformide toe peadirektoraadi suuniste kohaselt. Kogutud tõendeid peetakse esindavateks ja sisulisteks, mis võimaldab anda kindlaid vastuseid hindamisküsimustele, teha usaldusväärseid järeldusi ning saada kasulikke kogemusi.

PEAMISED JÄRELDUSED

Alates selle loomisest 2021. aastal on tehnilise toe instrumendist antud tehnilist tuge liikmesriikidele, et parandada nende võimet kavandada, välja töötada ja ellu viia reforme ning valmistada ette, muuta, rakendada ja vaadata läbi taaste- ja vastupidavuskavasid taaste- ja vastupidavusraha raames.

Eespool nimetatud piiranguid silmas pidades **leiti, et tehnilise toe instrumendi rakendamine oli aastatel 2021–2023 üldiselt tulemuslikkuse, tõhususe ja sidususe seisukohast edukas**. Samuti leiti, et programm oli väga asjakohane toetatud asutuste ja liikmesriikide vajaduste rahuldamisel, mis tuleneb peamiselt instrumendi ülesehitusest. Tehnilise toe instrumendiga loodi ka ELi lisaväärtust võrreldes sellega, mida liikmesriigid oleksid suutnud üksi saavutada.

Tulemuslikkus

Eespool kirjeldatud piirangutest hoolimata näitavad hindamise tulemused, et ajavahemikus 2021–2023 tehti märkimisväärsed edusamme tehnilise toe instrumendi abil selle **eesmärkide** saavutamisel, mis on sätestatud tehnilise toe instrumenti käsitlevas määruses. Selle erieesmärkide puhul aitas tehnilise toe instrument liikmesriikidel tulemuslikult parandada oma reformide kavandamise ja elluviimise võimekust. See aitas samuti tulemuslikult toetada riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamist ja rakendamist, panustades rohkem kui 500 projekti, mis on otseselt või kaudselt seotud konkreetsete taaste- ja vastupidavuskavade vahe-eesmärkidega.

Taaste- ja vastupidavuskavadele antava toetuse puhul ilmneseid toetuse rakendamise algetapis 2021. aastal teatavad ebakõlad taaste- ja vastupidavuskavade vahe-eesmärkide tähtaegade ning tehnilise toe instrumendi toetuse eraldamise ajakava vahel. Teatavatel juhtudel anti tehnilise toe instrumendi toetust liiga vara ja teistel juhtudel laekus see kasutamiseks liiga hilja, mille põhjuseks olid väga ranged ajastuse nõuded. Need vajakajäämised toovad esile, kui oluline on poliitikaalgatuste rahastamisel võtta algusest peale arvesse liikmesriikide tehnilise toe vajadusi, tagades ajakavade ja tähtaegade nõuetekohase koostöö.

Valdav osa tehnilise toe instrumendi sidusrühmadest väljendas suurt rahulolu tehnilise toe projektide edukuse ja väljunditega. Tehnilise toe instrumendi projektid on andnud väärtuslikke **väljundeid**, eelkõige on tegemist soovitude, seminaride, koolitussessioonide ja koolitusmaterjali, analüüsiaruannete, tegevuskavade ja suunistega. Toetusesaajad asutused on väljundeid märkimisväärses ulatuses kasutanud, et saavutada muudatusi individuaalsel, organisatsioonilisel ja poliitilisel tasandil. See aitas teha edusamme **tehnilise toe instrumendi** eeldatavate **tulemuste** saavutamisel.

Tehnilise toe instrumendil oli oluline roll igat liiki haldussuutlikkuse tugevdamises, eelkõige puudutab see sisemisi haldusmehhanisme reformide jaoks kõikjal ELis.

Kuid need saavutused sõltuvad suurel määral **riiklikest teguritest**, nagu reformide eest vastutuse võtmine, rahaliste vahendite kättesaadavus soovitude järelmeetmete võtmiseks, personali stabiilsus ning poliitiline ja haldusalane jätkusuutlikkus. Reformitulemuste tegelik saavutamine oleneb liikmesriikide laiematest jõupingutustest, võttes arvesse, et koostöö- ja toetuskavad, milles väljendatakse nende võetud kohustust osaleda toetusmeetmete rakendamises, ei ole õiguslikult siduvad dokumendid. Sellest hoolimata on head võimalused mitmekordistada seda kasu ja suurendada selle kestlikkust, edendades (mitte)ametlikke kontakte juba toimuva ja tulevase koostöö jaoks ning kasutades olemasolevaid teadmisi projektitulemuste süsteemsema levitamise teel, saades jätkuvat toetust komisjoni ametnikelt ning tagades liikmesriikide teabevahetuse.

Tõhusus

Tehnilise toe instrumendi ja sellega seotud haldusprotsesside rakendamine on olnud **üldiselt tõhus**. Tänu instrumendi ülesehitusele ei ole liikmesriikidel aruandekohustust ja **halduskoormus** on muude ELi instrumentidega võrreldes väga väike, mida kiitsid kõik liikmesriigid. Toetusesaajad asutused olid seisukohal, et kohaldamise ja projekti rakendamise protsessidega seotud halduskoormus on mõistlik ja proportsionaalne.

Suur nõudlus tehnilise toe instrumendi toetuse järele tagas heal tasemel konkurentsi ja esitatud taotluste hulgast vastavalt seitsmele hindamiskriteeriumile kvaliteetsete ettepanekute valimise sisehindamise alusel.

Tõhususe suurendamiseks on struktuurireformide toe peadirektoraat rakendanud struktuurireformi tugiprogrammi hindamisest saadud kogemusi, näiteks **lihtsustades ja tõhustades programmi juhtimist**. Mitut riiki hõlmavate projektide, mis moodustavad ligikaudu 10 % kõigist tehnilise toe instrumendi projektidest ajavahemikus 2021–2023, kasutuselevõtt aitas lahendada ühiseid probleeme liikmesriikides. Mitme riigi projektid ja juhtprojektid näivad olevat **kulu- ja ajatõhusamad** kui eraldiseisvad ja üldiste taotluste alusel valitud projektid. Kuid mitut riiki hõlmavate projektide tõhusust võib mõjutada kõnealuste projektide suurem keerukus.

Ajavahemikus 2021–2023 oli programm tõhus kulukohustustest maksete tasumiseni kuluva **protsessi kestuse** ja **eelarve täitmise** seisukohast, saavutades eelarve kõrge kasutusmäära. Struktuurireformide toe peadirektoraadi **kontrollide kulud** ajavahemikus 2021–2023 järkjärgult vähenesid ning jäid kooskõlla struktuurireformide toe peadirektoraadi eesmärgiga ja võrreldavaks muude ELi programmidega.

Taotluse esitamise tähtaja ja tehnilise toe andmise alguse kuupäeva vaheline ajavahemik vähenes hindamisperioodil mõnevõrra, kuid pidevalt, moodustades keskmiselt 11 kuud. Taotluse esitamise ja projekti tegeliku alguskuupäeva vahelise ajavahemiku minimeerimist peeti ülioluliseks, et tagada individuaalsete projektide edukus ning nende tulemuslik panus käimasolevatesse reformidesse, eelkõige kiireloomulistele vajadustele reageerimiseks. Lisaks võib läbi arutada üldiste taotluste esitamise iga-aastased tähtajad ja selle, mil määral võiks erinevate tähtaegade määramine parandada tehnilise toe tõhusust selle andmise alguses.

Tehnilise toe instrumendi projekte rakendatakse erinevate **rakendusmeetodite** abil. Toetusesaajad asutused ja tehnilise toe pakkujad suhtusid üldiselt väga positiivselt rahastamistaotluste esitamise ja valimise, töötulemuste heakskiitmise, projektide seire ja hindamise menetluste selgusesse, läbipaistvusesse ja kasutajasõbralikkusesse. Koordineerivad asutused olid vähem rahul **tehnilise toe instrumendi projektide seirega**, eelkõige vahendite ja menetlustega ning asjakohasele teabele juurdepääsuga riiklikul tasandil. Toetusesaajad asutused pidasid struktuurireformide toe peadirektoraadi poliitikaametnike toetust väga kasulikuks alates tehnilise toe andmise algusest kuni selle lõpuni.

Sidusus

Sisemise sidususe seisukohast ei leitud hindamise tulemusena suuri ebakõlasid individuaalsete liikmesriikide tehnilise toe instrumendi projektide vahel. Kuid on piiratud tõendeid sama liikmesriigi erinevate tehnilise toe instrumendi projektide vaheliste koostöömehhanismide kohta. Hindamise tulemusena leiti ELis samuti märkimisväärsed erinevusi koordineerivate asutuste kaasamises programmi rakendamisse. Oleks kasulik uurida koosmõju sama liikmesriigi sama poliitikavaldkonna tehnilise toe instrumendist rahastatud projektide vahel.

Hindamisperioodil näitas tehnilise toe instrument **suuremat välist sidusust** võrreldes selle eelkäija, struktuurireformi tugiprogrammiga, kusjuures piirkondliku ja riikliku tasandi sekkumistel ning samuti muudel ELi sekkumistel on sarnased eesmärgid. Tehnilise toe instrument täiendab teisi ELi instrumente ja programme. Hindamise tulemusena leiti, et tehnilise toe instrumendi eesmärk ja selle tegevus täiendavad Euroopa Sotsiaalfond+, Euroopa Regionaalarengu Fondi ning taaste- ja vastupidavusraha eesmärgi ja tegevusi. Tehnilise toe instrument ei ole erinev ainult eelarve täitmise meetodite, vaid ka selle valdkonnaülese olemuse ning laia sekkumisulatus (mis ei piirdu konkreetse poliitikasektoriga), antava toetuse kestuse ja toetatud võimekuse liigi poolest. Sidusust oleks võimalik veelgi parandada, kui liikmesriigid kombineeriksid strateegiliselt erinevad ELi instrumendid, et toetada kogu reformitsükli alates kavandamisest kuni rakendamiseni. Kõige suurem koosmõju näib olevat loodud taaste- ja vastupidavusraha ning TAIEXi⁴. Tehnilise toe instrument suutis nii üldist kui ka eriotstarbelist toetust andes lahendada taaste- ja vastupidavusraha rakendamiseks üliolulisi probleeme, nagu projektijuhtimine ja juhtimistavad. Hindamise käigus kogutud tõendid tõid esile tehnilise toe instrumendist saadava toetuse olulisuse taaste- ja vastupidavusraha algatuste tulemuslikuks rakendamiseks vajalike operatiivvõimekuste

⁴ **TAIEX** (tehniline abi ja teabevahetus) on ELi institutsioonide ülesehitamise vahend, mis rakendab avaliku sektori eksperditeadmisi ELi liikmesriikidest Euroopa tiimi vaimus, et toetada reformiprotsessi kõikjal maailmas.

tugevdamisel. Kuid hindamise käigus ilmnis teatavates liikmesriikides probleeme, mis seisnesid vajaduses terviklikuma ülevaate järele, lähtuvalt ELi poliitikaraamistikus kättesaadavast mitmest rahastamisvahendist.

Tehnilise toe instrument on samuti kooskõlas Euroopa poolaasta protsessiga läbi selle rolli Euroopa poolaasta raames esitatud riigipõhiste soovitude arvesse võtmisel. Enamik koordineerivaid ja toetusesaajaid asutusi märkis, et tehnilise toe instrumendi projektid toetasid suurel või keskmisel määral reforme, milles võeti arvesse riigipõhiseid soovitusi. Seda kinnitasid juhturingud, mille kohaselt oli tehnilise toe instrumendil oluline roll riigipõhiste soovitude rakendamisel. Kuid jätkuvalt on probleeme seoses süsteemse järelevalvega selle üle, kuidas tehnilise toe instrumendi projektid aitavad konkreetset riigipõhiseid soovitusi täita, kuna tehnilise toe instrumendi volitused on pärast projekti rakendamise lõppu piiratud.

Viimaks on tehnilise toe instrumendi projektid tihedalt kooskõlas komisjoni peamiste prioriteetidega, nagu digi- ja rohepööre. Peamistesse prioriteetidesse panustavate tehnilise toe instrumendi projektide üha suurem arv võib olla seotud juhtprojektide taotluste kasutuselevõttuga. Tehnilise toe instrumenti on samuti tunnustatud väärtusliku vahendina liikmesriikide toetamiseks ELi õigusaktide rakendamisel.

ELi lisaväärtus

Tehnilise toe instrumendi abil saavutati rohkem kui üksikud liikmesriigid oleksid suutnud iseseisvalt saavutada. Eelkõige pakutakse tehnilise toe instrumendi kaudu **rahvusvahelist, eelkõige Euroopa** oskusteavet, mis ei ole üldjuhul kohalikul, piirkondlikul või riiklikul tasandil kättesaadav ja mis käsitleb konkreetseid vajadusi, mille täitmisega liikmesriikidel üksi oleks raskusi. Tänu rahvusvahelise ja kohaliku oskusteabe ühendamisele on tehnilise toe instrument olnud kasulik, kusjuures kohalikud eksperdid pakkusid kontekstipõhiseid teadmisi ja rahvusvahelised eksperdid rohkem strateegilisemat lähenemisviisi, ning aitas suurendada reformide usaldusväärsust ja heakskiitu.

Tehnilise toe instrument pakkus ELi lisaväärtust, toetades taaste- ja vastupidavuskavade arendamist ning rakendamist. Tehnilise toe instrument avaldas **märkimisväärselt riigiülest mõju** ja andis suure ELi lisaväärtuse, luues ekspertide kogukondi ning tagades liikmesriikidevahelise püsiva koostöö. Andes võimaluse luua teabevahetuskanaleid samas valdkonnas tegutsevate ja spetsialistidega eri liikmesriikidest, lihtsustas tehnilise toe instrument saadud kogemuste ja heade tavade jagamist liikmesriikide vahel. Tehnilise toe instrumendi projektidel on samuti olnud oluline roll ELi poliitika ja prioriteetide rakendamisel ning digi- ja rohepöörde toetamisel. Sellega seoses loovad **juhtprojektid** (mis hõlmavad nii eraldiseisvaid kui ka mitme riigi projekte) lisaväärtust, toetades ELi prioriteete ning edendades õigusnormidele vastavust ja ELi õiguse kohaldamist. Kuid sidusrühmad märkisid, et juhtprojektid võivad kalduda kõrvale tehnilise toe instrumendi konkreetsest eesmärgist, milleks on anda konkreetsete liikmesriikide vajadustele vastavat sihtotstarbelist toetust. Konsulteeritud sidusrühmad on kindlalt ühel meelel, et tehnilise toe instrument on märkimisväärselt panustanud digi- ja rohepöördesse. Eelkõige panustab tehnilise toe instrument rohepöördesse rohkem kui selle eelkäija struktuurireformi tugiprogramm.

Mitut riiki hõlmavaid projekte käsitatakse väärtuslikuna lähtuvalt nende võimest lahendada laiemaid ja piiriüleseid probleeme, suurendades samal ajal koostööd ning heade tavade jagamist osalevate riikide vahel. Siiski väljendati muret nende keerukuse ja asjaolu pärast, et need projektid võivad kaasa tuua osalevate riikide omavastutuse ja poliitilise pühendumuse vähenemise, mis võib kahjustada nende edu.

Asjakohasus

Konsultatsiooni tulemused osutavad sellele, et **tehnilise toe instrument on väga asjakohane vahend, mis on hästi kohandatud liikmesriikide ja nende toetusesaajate asutuste vajadustele**, ning struktuurireformi tugiprogrammi järelhindamise käigus määratletud valdkondades on tehtud täiendusi. Tõendid näitavad, et jätkuvalt on **vaja tehnilist tuge**, eelkõige menetluste ja meetodikate väljatöötamisel ja rakendamisel.

Enamik konsulteeritud toetusesaajatest ja koordineerivatest asutustest nõustusid, et tehnilise toe instrument oli tehnilise toe andmiseks sobilik, ning kinnitasid, et tehnilise toe instrumendi projektid võimaldasid õigel ajal rahuldada nende asutuste peamisi vajadusi, eelkõige tänu instrumendi ülesehitusele. Kõik sidusrühmad peavad tehnilise toe instrumendi **ülesehitust ja struktuuri** väga asjakohaseks, et tugevdada liikmesriikide haldus- ja institutsioonilist suutlikkust liikmesriikide ees seisvate probleemide lahendamiseks vajalike reformide kavandamisel ja rakendamisel.

Siiski on oluline vaadelda neid positiivseid järeldusi selles kontekstis, et tehnilise toe instrumendist pakutakse toetust peaaegu tasuta kõikidele liikmesriikidele, kelle taotlused rahuldatakse, olenemata nende suutlikkusest korraldada ise oma tehnilist tuge. Intervjuudes toodi esile teatavad piirangud iga-aastase tsükli raames üldiste taotluskutsete abil **kiireloomulistele vajadustele** reageerimisel, võttes arvesse aega, mis on vajalik projektide alustamiseks pärast vajaduse tekkimist. Siiski osutus tehnilise toe instrumendi ülesehitus väga paindlikuks, et tegeleda liikmesriikide ettenägematute ja tekkivate vajadustega suunatud taotluskutsete ja tehnilise toe instrumendi määruuses sätestatud erimeetmete kaudu. Võrreldes struktuurireformi tugiprogrammi järelhindamisega ja tänu neile omadustele nõustus enamik toetusesaajatest asutustest ja riiklikest koordineerivatest asutustest, et tehnilise toe instrument võimaldas tänu oma ülesehitusele lahendada riigi kiireloomulisi ja/või prognoosimatuid vajadusi. Juhtprojektide taotluste kasutuselevõtt toetuse saamiseks ning mitut riiki ja piirkonda hõlmavad projektid võimaldasid programmil paremini võtta arvesse ELi prioriteete ning parandada ELi õiguse kohaldamist ja rakendamist.

PEAMISED SAADUD KOGEMUSED

Hindamine tõi esile mitu tehnilise toe instrumendi täiendust võrreldes selle eelkäija struktuurireformi tugiprogrammiga, mis näitab sidusrühmade aktiivsemat osalemist ja suuremat riikidevahelist mõõdet. Allpool on esitatud tehnilise toe instrumendi vahehindamisest saadud peamised kogemused, lähtuvalt selle tulemustest ja järeldustest.

Tehnilise toe instrumendi ülesehitus

- Tehnilise toe instrumendi **nõudluspõhine olemus** aitab tagada, et liikmesriigid võtavad projektide eest vastutuse ja sidusrühmad võtavad kohustused, mis on hädavajalik reformide edu tagamiseks, kuigi konkreetsed saavutused olenevad suurel määral **riiklikest teguritest**. Projektide vastavusse viimine Euroopa poolaasta raamistiku ja asjakohaste ELi prioriteetidega tagatakse valikuprotsessi ajal valikukriteeriumide abil.
- Tehnilise toe instrumendi ülesehitusel on piiranguid liikmesriikide konkreetsete tulemuste jälgimisel, kuna selle õiguslik alus ei osuta otseselt reformide saavutamisele ja sellega ei kehtestata liikmesriikidele konkreetseid nõudeid toetatud reformide olukorra kohta aru andmiseks. Tulevikus tuleks neid tähelepanekuid arvesse võtta ja uurida viise reformide rõhuasetuse parandamiseks. Lisaks sellele tuleks kaaluda konkreetseid aruandekohustusi, tagades et halduskoormus jääb proportsionaalseks instrumendi raames ellu viidava tegevusega.
- Tehniline tugi peaks jääma piisavalt paindlikuks, et rahuldada liikmesriikide vajadused ning kohaneda muutuvate poliitiliste prioriteetide ja olukordadega. Avaliku sektori asutused võivad puutuda kokku nii asutusesiseste kui ka -väliste muutustega, sh poliitikamuutused, majanduslikud ja sotsiaalsed probleemid ning muutuv õigus- ja reguleerimiskeskond, mille tõttu on vaja tehnilist tuge ja abi uute eesmärkide ja strateegiatega kohanemiseks.
- Tehnilise toe instrumendi ülesehitus on olnud üldiselt tulemuslik liikmesriikide vajaduste rahuldamisel, aga iga-aastane tsükel võib piirata selle võimet reageerida liikmesriikide kiireloomulistele vajadustele. Kuigi tehnilise toe instrument aitas tulemuslikult lahendada teatavaid kiireloomulisi vajadusi suunatud taotluskutsete abil, tuleb nende kutsete jaoks panustada märkimisväärses koguses aega ja ressursse.

Tehnilise toe instrumendi projektide rakendamine

- Hindamistulemused toovad esile, kui oluline on teha kindlaks tehnilise toe jaoks kõige sobilikum projekti liik, võttes arvesse liikmesriikide tugevusi, nõrkusi, vajadusi ja kontekste. **Mitut riiki hõlmavad ja juhtprojektid** (mis hõlmavad eraldisesivaid ja mitme riigi projekte) osutusid väga asjakohaseks ELi prioriteetidega tegelemisel, koostöö edendamisel ja parimate tavade jagamisel piiride üleselt. **Eraldiseisvad** projektid näivad olevat sobilikumad ja paremini kohandatud konkreetsemate vajaduste arvesse võtmiseks, kuna need võimaldavad sihipärasemaid reforme, millega tagatakse toetusesaajate asutuste suurem kaasamine.
- Tehnilise toe projektide puhul kasutati mitmesuguseid **rakendusmeetodeid**, millega sidusrühmad olid suurel määral rahul. Tõendid näitavad, et erasektori teenuseosutajad võivad olla sobilikumad tehniliste ülesannete täitmiseks, samas kui rahvusvahelised organisatsioonid näivad paremini sobivat, et panustada laiematesse strateegilistesse küsimustesse ning tagada ELis mitut riiki hõlmavate projektide puhul sama liiki vajadusele järjepidev reageerimine. Sihtotstarbelise rakendusmeetodite kombinatsiooni kasutamine, näiteks TAIEXi kombineerimine muude meetoditega, osutus tulemuslikuks lähenemisviisiks, eelkõige keerukate või mitut riiki hõlmavate projektide puhul.
- Sellest hoolimata on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et tagada tehnilise toe instrumendi tulemuste tõhus kasutamine ja liikmesriikide konkreetsed järelmeetmed. Digiteenuste peadirektoraadi sihtotstarbelist toetust eksperdinõuannete tagamise teel on hinnatud projektide rakendamise jaoks kasulikuks. See toetus on pärast Koostalitleva Euroopa määruse (EL) 2024/903 vastuvõtmist suurenenud. On tähelepanuväärne, et

projekt „Statistical Interoperability Node“ (statistilise koostalitlusvõime sõlm) sai tänu selle pakutavale väärtusele [ASEDIE 25. aastapäeva](#) auhinna.

Komisjoni roll edendajana

- Hindamise tulemusena leiti, et komisjonil on olnud **märkimisväärne roll** tehnilise toe instrumendi projektide **rakendamisel**. Eelkõige oli struktuurireformide toe peadirektoraadi poliitikaametnike tihe kaasatus ülioluline projektide kavandamisel (rakendamise hõlbustamiseks) ja rakendamise vältel tekkinud mitmesuguste probleemide lahendamisel. Samuti oli oluline nende pidev operatiivjärelevalve.
- Sidusrühmad märkisid, et komisjoni poliitikaametnike täiendav toetus võib olla kasulik pärast tehnilise toe instrumendi projektide lõppu, et tagada pikaajaliste tulemuste kestlik saavutamine.
- Teatavatel juhtudel toodi esile poliitikaametnike tihedamat kaasamist **konkreetsetest komisjoni peadirektoraatidest** kui viisi, kuidas parandada tehnilise toe instrumendi projektide rakendamist, eelkõige ELi õiguse rakendamisega seotud tehnilise toe instrumendi projektide puhul (kui on tegemist keerukate ELi õiguslike nõuetega, nagu põhimõte „ei kahjusta oluliselt“).

Tehnilise toe tulemused ja kestlikkus

- Toetusesaajad asutused on kasutanud tehnilise toe instrumendi projektide väljundeid, näiteks soovitusi, seminaride järeldusi ja analüüsiaruandeid, et saavutada **muudatusi individuaalsel, organisatsioonilisel ja poliitilisel tasandil**.
- **Tehnilise toe edukus** ja pikaajaliste kestlike **tulemuste** saavutamine **olenevad liikmesriikide võetavatest järjepidevatest ja süstemaatilistest tehnilise toe projektide järeelmeetmetest**. Riiklike ametiasutuste jätkuv vastutus osutus hädavajalikus teguriks, et tagada järeelmeetmete võtmine ning tehnilise toe projektide tulemusena saadud väljundite kasutamine. Hindamise tulemusena leiti, et need järeelmeetmed olenevad samuti riiklikest teguritest, nagu reformidega seotud vastutus, rahaliste vahendite kättesaadavus, personali stabiilsus ning poliitiline ja haldusalane jätkusuutlikkus.
- Kuid riiklikud ametiasutused ei ole lisaks rahulolu- ja tulemusküsimustike täitmisele veel ametlikult võtnud kohustust tehnilise toe projektide järeelmeetmete kohta (nt võtta vastu asjakohased reformid). Võidakse kaaluda täiendavat analüüsi selle kohta, kuidas stimuleerida liikmesriike järjepidevamalt ja süstemaatilisemalt kontrollima tehnilise toe projekte ning andma aru nendega seotud järeelmeetmete kohta. Samuti on vaja tugevdada **tehnilise toe seiret ja hindamist**, et jälgida saavutusi paremini, objektiivselt ja olenevalt meetmete liigist (nt koolitus ja suutlikkuse suurendamine, toetus konkreetsetele reformidele, soovitusel riiklikele ametiasutustele jne) ning kasutada saadud kogemusi uute projektide täiustamiseks.

Mitmeaastane mõõde

- Tehnilise toe instrumendil puudub praegu keskpika kuni pikaajalise programmitöö lähenemisviis, mis ühendaks tehnilise toe teiste programmidega, et suurendada nende tulemuslikkust ning luua sidus tehnilise toe strateegiline visioon konkreetsetes

liikmesriigis. See tuleb aga viia kooskõlla instrumendi iga-aastase iseloomuga, mis on sätestatud tehnilise toe instrumendi käsitlevas määruses. Lühiajaline strateegiline ülevaade tehnilise toe instrumendi rakendamise kohta on esitatud koostöö- ja toetuskavades, aga need dokumendid ei ole õiguslikult siduvad. Aastatel 2021–2023 tagati tehnilise toe vastavusse viimine riiklikul tasandil toimuvate reformidega muu hulgas riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kaudu.

- Samuti võib olla vajalik kaaluda ka **juhtprojektide** määratlust. Näiteks võib olla kasulik töötada neid välja lähtuvalt keskpikast perspektiivist, hõlmates mitut aastat või tehnilise toe taotluskutset. Juhtprojektide keskpikk perspektiiv võiks asetada suuremat rõhku liikmesriikide ja ELi kui terviku konkreetsetele probleemidele ning samal ajal suurendada tõhusust, vähendades halduskoormust, mis on seotud eri komisjoni talituste ja liikmesriikidega peetavate iga-aastaste konsultatsioonidega ning äriühingute vahendite iga-aastase kohandamisega.

Valdkondlik ja poliitiline mõõde

- Alates 2023. aastast on selliste algatuste raames nagu Euroopa haldusruum (ComPAct), sh avaliku halduse töötajate vahetusprogramm (PACE), pakutud tehnilise toe instrumendi kaudu rakendatavaid konkreetseid meetmeid, et aidata avalikel haldusasutustel rahuldada inimeste ja ettevõtete vajadusi kõikjal ELis. Need algatused on toonud esile tehnilise toe instrumendi lisaväärtuse riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi avalike haldusasutuste haldussuutlikkuse tugevdamisel ning tagamisel, et kõigil kodanikel on juurdepääs aegsasti pakutavatele ja kvaliteetsetele avalikele teenustele. Edukal rakendamisel võiksid need algatused ja projektid olla **innustav näide poliitika lõimimisest, sidususest ja tulemuslikkusest tehnilise toe tagamisel erinevates poliitikavaldkondades.**
- Algatus ComPAct tagab hea platvormi ja teadmuskeskuse tehnilise toe pakkumiseks juhtimistavade ja avaliku halduse valdkonnas, täiendades muid ELi instrumente.
- Aastate jooksul on tehnilise toe projektid loonud hulgaliselt valdkondlikke poliitikateadmisi. Hindamisperioodil oli struktuurireformide toe peadirektoraadil aktiivsem osa tehnilise toe väljundite ja töötulemuste levitamisel, mida võiks tugevdada, et kasutada neid paremini kõigis **teemavaldkondades**. [ELi finantsjärelvalveasutuste digirahanduse akadeemia](#) platvorm on näide teabe tulemusliku levitamise heast tavast, et edendada muude ning lõpetatud projektide materjalide ja töötulemuste levitamist, eelkõige samas poliitikavaldkonnas.
- Liikmesriigid on saanud tehnilise toe instrumendi kaudu kohandatud tehnilist oskusteavet digireformide kavandamiseks ja rakendamiseks. Selle kaudu on toetatud projekte, mis täiustavad e-valitsust, moderniseerivad avalikku haldust, parandavad avalike teenuste osutamist digitehnoloogia kasutuselevõtu teel ja edendavad piiriülest koostalitlusvõimet.

Riikide mõõde

- Hindamise tulemusena leiti, et on vaja **parandada tehnilise toe instrumendist rahastatud projektide vahelist koordineerimist ja koosmõju samas liikmesriigis.** Samuti võib olla vajalik kaaluda seda, kuidas muuta veelgi paremaks antud toetuse ülevaade ja järelmeetmed, töötades välja terviklikuma nägemuse riigi toetusest. See võib samuti aidata tugevdada eri ELi programmide koosmõju ja omavahelist täiendavust ning viia paremini kooskõlla ajakavasid ja riigipõhiseid tähtaegu.

- Hindamisperioodil oli **struktuurireformide toe peadirektoraadi riigikoordinaatorite ja koordineerivate asutuste roll** määrava tähtsusega, et tagada rakendatud tehnilise toe meetmete asjakohasus, teha kindlaks rakendusetapis tekkinud mis tahes probleemid ning pakkuda sobilikke leevendusmeetmeid.
- Tõendid näitavad, et on kasutamata koordineerivate asutuste potentsiaal teha tehnilise toe töötulemuste vajaduse ja kasutamise seiret riiklikul tasandil eesmärgiga saavutada tulemused keskpikas ja pikas perspektiivis (nt asjakohaste reformide vastuvõtmine) ning võtta vastu strateegiline lähenemisviis tehnilise toe kombineerimiseks muude ELi programmide ja instrumentidega.
- Hindamise tulemusena leiti, et koordineerivate asutuste kaasamine võib oleneda nende positsioonist institutsioonilises raamistikus, liikmesriigi avaliku halduse ulatusest ja selle ülesande täitmiseks eraldatud ressursidest. Institutsioonilise raamistiku tugevdamine ja aruandluskohustuse kehtestamine liikmesriikidele võib suurendada programmi tõhusust.
- Koordineerivate asutuste ametlikum ja ühtsem roll võib tugevdada reformidega seotud vastutust (taotluste parema prioriseerimise kaudu) ning parandada projektide seiret liikmesriikides, säilitades samal ajal teatud paindlikkuse oma rolli kohandamisel iga liikmesriigi konkreetse kontekstiga.

Riikidevaheline mõõde

- Tehnilise toe instrument on näidanud märkimisväärset **riikidevahelist mõju**, kusjuures mitut riiki hõlmavad projektid aitavad lahendada laiemaid, piiriüleseid probleeme ja tugevdada koostööd ning teadmiste ja heade tavade jagamist osalevate riikide vahel.
- Programmi tulemusena on loodud liikmesriikides ekspertide kogukondi ja tagatud jätkuv koostöö, pakkudes suurt ELi lisaväärtust.
- Tehnilise toe instrument on samuti olnud määrava tähtsusega reformide usaldusväärsuse ja aktsepteerimise, legitiimsuse ja nähtavuse suurendamisel riiklikul ning ELi tasandil.
- **Mitut riiki ja mitut piirkonda** hõlmavate taotluste kasutuselevõtt on märkimisväärselt suurendanud ka tõhusust, võimaldades valida ühe lepingu või kokkuleppe raames mitu taotlust. Kuid need projektid tekitavad teatava riski õõnestada riigipõhiseid vajadusi, piirates erineva kiirusega edusamme tegevate liikmesriikide kaasamist.
- **Juhtprojektide taotluste** kasutuselevõttu peeti edukaks, kuna need võimaldasid viia paremini vastavusse riiklikud reformid ja ELi prioriteedid, edendades õigusnormidele vastavust ja ELi õiguse kohaldamist. Need projektid võiksid aidata lahendada pikemaajalisi struktuurseid probleeme liikmesriikides ja ELis tervikuna.

Koostoime muude ELi programmidega

- Tehnilise toe instrument on aidanud tulemuslikult toetada reformide rakendamist, kusjuures märkimisväärne arv reformidest on seotud konkreetsete taaste- ja vastupidavuskavade vahe-eesmärkidega. Tehnilise toe kaasamine vahendite ja muude poliitikainstrumentide rakendamise algusest peale, nagu seda tehti taaste- ja vastupidavusraha konkreetsete juhtude puhul, võib olla kasulik ning aidata tagada haldussuutlikkuse nõuete rahuldamise ja ajakavade vastavusse viimise.

- Tehnilise toe instrument on olnud järjepidev **muude ELi protsessidega**, nagu Euroopa poolaasta, ning on aidanud saavutada ELi prioriteete, sh digi- ja rohepööret.
- Tehnilise toe instrument saab parandada muude programmide tulemuslikkust, tuginedes nende edukaks rakendamiseks vajalikule haldus- ja institutsioonilisele suutlikkusele. Kuid hindamine näitas, et teatavad liikmesriigid eelistaksid terviklikumat ülevaadet, lähtuvalt ELi poliitikaraamistikust kättesaadavast mitmest rahastamisvahendist.